

Guldguden

KRISTINA

SIGUNSDOTTER

&

SIGNE KJÆR

Ett lärarstöd av Maria Heimer

NATUR &
KULTUR

Guldguden

Det här är en lärarhandledning till boken *Guldguden* av Kristina Sigunsdotter. Bokens illustrationer är skapade av Signe Kjær. Boken är utgiven av bokförlaget Natur & Kultur.

I lärarhandledningen finns tankar, idéer och förslag på hur du kan arbeta med boken tillsammans med dina elever.

Om boken

På skolgården hittar Jussi en gyllene skalbagge. Jussi tror att skalbaggen är död. Men just som han och klasskamraten Adde ska begrava den, sprattlar skalbaggen till. Adde menar att det är en speciell skalbagge, eftersom den uppstått från de döda. Han tror att det är en gud som ramlat ner från himlen och säger att skalbaggen viskar saker till honom. Den ger dem olika uppdrag att utföra, men Adde överlåter huvudsakligen uppdragen åt Jussi. Jussi funderar över huruvida han måste göra som guden säger och vad som skulle hända om han inte utförde uppdragen. Guldgulden är den första delen i serien "Jussis värld".

Högläsning

Boken passar utmärkt för högläsning. Det finns mycket att samtala om samtidigt som det finns en hel del ord och uttryck att arbeta med. Låt gärna eleverna se illustrationerna medan du läser högt och samtala om både text och bilder.

Samtala om läsningen

Samtalet inför läsningen är otroligt viktigt. Det ger eleverna möjlighet att skapa en förförståelse för det som berättelsen handlar om, vilket underlättar deras förståelse. Även samtalet under och efter är av stor betydelse. Genom samtalet får eleverna dela med sig av vad de förstått och inte förstått samt sina tankar och idéer. Det gör att de samtidigt får ta del av andras tankar och idéer, vilket fördjupar deras förståelse.

Samtalet kan handla om både sådant som uttrycks direkt i texten och sådant som uttrycks mellan raderna. Det kan också, som nämndes ovan, handla om elevernas tankar och idéer samt deras upplevelser och känslor. *Guldguden* berör vänskap, gränsdragning, makt och ensamhet. Ge eleverna möjlighet att med utgångspunkt från text och bilder samtala både på, mellan och bortom raderna.

Inkludera alla elever i samtalet genom att förslagsvis låta eleverna först tänka själva, därefter samtala parvis för att slutligen fånga upp det tillsammans.

Före läsningen - att skapa en förförståelse

Det finns flera sätt att skapa en förförståelse på. Här följer två förslag som gärna kan kombineras.

Samtala om omslaget och baksidestexten

Läs baksidestexten högt för eleverna samtidigt som de ser bokens omslag. Samtala utifrån följande frågor:

- Vem är det vi ser på omslaget?
- Vad håller Jussi i sina händer, tror ni? Berätta hur ni tänker.
- Titta på Jussis ansiktsuttryck. Vad tänker och känner han, tror ni?
- Bokens titel är *Guldguden*. Vem är det?
- Hur skulle ni beskriva en gud?

Samtala om tapetsidor och inledande illustrationer

Börja med att samtala om bokens främre tapetsida (omslagets insida). Samtala utifrån följande frågor:

- Vad ser ni på bilden?
- Var utspelar sig berättelsen?

Fortsätt sedan att samtala om uppslaget med bokens olika karaktärer med utgångspunkt från följande frågor:

- Beskriv Jussis familj.
- Vad håller Jussis pappa och mamma i? Varför tror ni att illustratören valt att illustrera föräldrarna med en hink målarfärg och en roller?
- Beskriv Addes familj.
- Britt och Betty bor i samma hus som Jussi. Vad får vi veta om dem genom att titta på bilden?

Bläddra till nästa uppslag i boken. Avsluta samtalet med illustrationen på Jussi och Adde utifrån följande frågor:

- Vad har Jussi i handen?
- Titta på Jussis ansiktsuttryck. Vad tänker och känner han?
- Titta sedan på Jussis ansiktsuttryck och hållning. Vad tror ni att han tänker och känner?
- Vad skulle ni göra om ni hittade en gyllene skalbagge?

Under läsningen

Kapitel 1–3

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Varför tror ni att Adde står vakt, så att treorna inte ska upptäcka honom och Jussi?
- Vad får Adde att tro att skalbaggen är en gud som trillat ner från himlen?
- Hur skulle ni beskriva Lazze? (Utgå gärna från bilden på sidan 27.)
- Om ni hade ett magiskt träd på skolgården, där ni kunde få era önskningar uppfyllda, vad skulle ni önska er då?
- Vad menas med att man svär på någons grav?
- Vad tror ni händer när Lazzes experiment smäller?

Kapitel 4–6

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Hur reagerar Lazze när hans experiment exploderar? Hur reagerar hans föräldrar? Hade andra föräldrar reagerat på samma sätt eller vad tror ni de hade sagt?
- Hur märker vi som läsare att Jussi inte riktigt tror på det som Adde säger? Ge exempel från texten.
- Vad tycker Adde om att vara hemma hos sin farfar? Hur upplever Jussi besöket? Varför tror ni att de upplever besöket så olika?
- Hur är det att vara vän med Adde, tänker du? Koppla dina tankar till texten.
- När Jussi är med Betty, känns det som om magen är full av socker-vadd. Hur känns det? Om känslan hade varit helt motsatt, vad skulle ni säga att magen hade varit full av då?

Kapitel 7–9

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Vilka saker samlar Jussi ihop för att kunna bygga ett tempel? Vilka saker hade ni velat bygga ett tempel av?
- Vad menas med att något är fridlyst? Vad mer än djur kan vara fridlyst?
- Vilket uppdrag ger guden efter att templet är färdigt?
- Hur genomför Jussi uppdraget? Vad gör Adde?

Kapitel 10–12

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Vad gör klassen bakom förskolebarnens redskapsbod? Varför håller de till just där?
- Vad tycker ni om att Diana får fler godisar än de andra i klassen? Är det viktigt att dela lika?
- Vad är det som hänt, varför är Betty och Jussi inte längre bästa vänner?
- Vad gör Adde hemma hos Jussi? Vad tycker Jussi om det? Hur hade du upplevt det om Adde var hemma hos dig?
- Om Jussi hade sett en stjärna falla, hade han önskat sig att han aldrig hittat guden. Varför då? Vad hade du önskat dig om du såg en stjärna falla?

Kapitel 13–15

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Adde är jämt hungrig. Vad kan det bero på?
- Vilket uppdrag har Jussi och Adde fått från guden? Hur löser de uppdraget? Vad hade du gjort om det var du som fick uppdraget?
- Adde tror att det är guden som haft sönder templet. Hur tror du att det gått sönder?
- Vad måste Jussi göra för att guden inte ska straffa dem?
- Hur reagerar Jussi på att han ska ta dinosaurietanden från sin bror?
- Vilken hållhake har Adde på Jussi, om han inte tar Lazzes dinosaurietand? Vad hade ni gjort om ni var Jussi?

- Adde säger att Jussi är en riktig kompis. Hur är en riktig kompis för Adde? Måste Jussi göra det som Adde säger för att vara en riktig kompis? Vad tycker ni kännetecknar en riktig kompis?

Kapitel 16–19

Läs de utvalda kapitlen och samtala sedan utifrån följande frågor:

- Det känns som att det finns ett hål i Jussis hjärta. Hur känns det, tror ni?
- Hur får Jussi tillbaka Lazzes mynt och dinosaurietand?
- Varför tjuvar Lazze så högt att det hörs över hela skolgården?
- Hur tror ni Jussi känner sig när skalbaggen flyger i väg?
- Titta på bilden på sidan 110–111. Vad tror ni Jussi och Adde tänker på när de ligger där i gräset?

Samla på ord och uttryck

I berättelsen finns flera ord som förmodligen är nya för eleverna. Till exempel finns det ord kopplade till djur, natur och miljö, eftersom Jussis storebror är fältbiolog. Exempelvis: salamander, förorena, miljöutsläpp, fossil, art och fridlyst. Det finns också flertalet sammansatta ord som redskapsbod, loftgång, sandplätt, kapsylsamling, snigelfart, tändsticksask och medeltidsmänniskor som kan vara intressanta att samtala om.

Här följer några förslag på uppgifter att göra under läsningen.

- Samla på sammansatta ord under läsningen och skriv orden så att eleverna ser dem. Dela sedan upp orden i mindre beståndsdelar, till exempel loft-gång och samtala om vad varje del betyder, vilket stöttar elevernas förståelse och ordförrådsutveckling.
- Vilka småkryp nämns i boken? Nämns några andra djur? Var lever de och vad vet vi om dem?
- I berättelsen finns liknelser, till exempel ansiktet skrynklar sig som en disktrasa, Adde ser ut som en uggla och Jussi som en potatis. Samtala om hur ansiktet ser ut då och hur Adde och Jussi kan tänkas se ut. Fortsätt sedan samtalet om andra liknelser med djur. Vilka djur passar in på respektive liknelse?
 - arg som ett ... (bi)
 - flitig som en ... (myra)
 - listig som en ... (räv)
 - klok som en ... (uggla)
 - tyst som en ... (mus)

Hitta på en egen liknelse.

- Kristina Sigunsdotter använder sig av italienska ord i berättelsen, eftersom Jussis farfar bor i Italien. Till exempel förekommer prego, attenzione, farfallina och buongiorno. Samtala om vad de italienska orden betyder och om eleverna kan orden på andra språk, till exempel på sina förstaspråk.
- I texten nämns olika klädesplagg och skor, till exempel manchesterbyxor och träskor. Vad är manchester och hur ser träskor ut? Vilka fler klädesplagg och skor nämns i texten och vilka fler finns det som inte nämns i texten?

Efter läsningen

Boksamtal

Samtala om följande frågor efter att ni läst samtliga kapitel:

- Hur är Adde mot skalbaggen? Vad tänker ni om att skalbaggen krafsar runt i en tändsticksask?
- Hur förändras Jussi under berättelsens gång och varför förändras han?
- Vad hade Jussi kunnat göra när uppdragen inte kändes bra i magen?
- Kommer något förändras mellan Jussi och Adde och mellan Jussi och Betty nu när skalbaggen är borta? Berätta hur ni tänker.
- Vad tänkte ni innan vi började läsa boken? Vad tänker ni nu? Har era tankar förändrats på något sätt? Hur i så fall?
- Vad skulle ni vilja säga till Adde? Till Jussi?
- Har ni varit med om något liknande?

Kreativa uppgifter

Gestalta verb

Här följer exempel på verb från berättelsen. Börja med att körläsa verben tillsammans, så att eleverna får uttala dem. Samtala sedan om verbens betydelse och gestalta dem tillsammans, det vill säga visa verben med kroppen eller gör ljud. Skriv gärna orden så att de är synliga för eleverna och uppmuntra dem att använda verben i olika sammanhang.

- Skyffla
- Torna upp sig
- Borsta bort
- Ta en sipp av kaffet
- Humma
- Rota
- Håva
- Halta
- Krafsa
- Svepa förbi

Sök information och skriv en faktatext

I berättelsen nämns flera djur. Välj ett av djuren. Sök information om det och skriv en faktatext. Den här uppgiften kan göras gemensamt, parvis eller enskilt. Ta gärna hjälp av mallen nedan inför och under skrivandet.

Vad vet jag redan?	Vad vill jag ta reda på?	Vilka källor ska jag använda?	Vad har jag fått veta?

Hitta på och skapa ett eget djur

I berättelsen hittade Jussi en gyllene skalbagge. Vilket speciellt djur skulle eleverna vilja hitta? Fantisera och hitta på egna djur genom att rita alternativt måla och berätta.

Lyssna på olika musikstilar

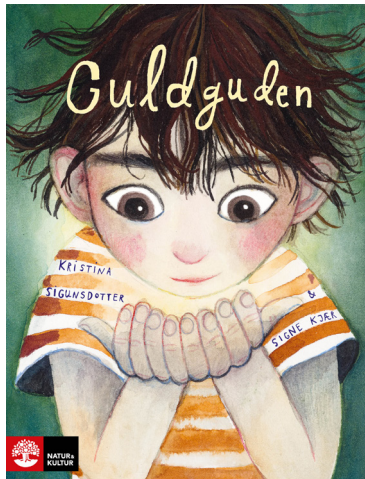
Jussi har fått sitt namn efter operasångaren Jussi Björling. I berättelsen vrålar Jussis mamma ”Till havs”. Lyssna på en inspelning med Jussi Björling och sången ”Till havs”. Samtala om vilken känsla eleverna får i kroppen när de hör den och om de känner till någon annan operasångare och sång/aria.

I berättelsen nämns även en annan musikstil, nämligen dansband. Jussis bror Lazze har fått sitt namn efter Lasse Stefanz med dansbands-z i mitten av namnet. Lyssna även på Lasse Stefanz och samtala om hur den här musikstilen känns i kroppen. Samtala också om vilka skillnader som eleverna ser mellan dansband och opera.

Gå på småkrypsjakt och/eller trädjakt

Som tidigare nämnts finns det många småkryp i berättelsen. Gå på småkrypsjakt och se vilka djur ni kan hitta. Packa till exempel med er några böcker om småkryp, förstöringsglas och luppar. Ta gärna också med en lärplatta, så att ni kan fotografera småkrypen. Samtala om hur småkrypen ser ut och jämför dem. Vilka likheter och skillnader finns det?

I berättelsen nämns även träd, till exempel asp, ek, kastanj och körsbärsträd. Gå på trädjakt och upptäck olika träd. Kan ni hitta några av de som nämns i boken? Vilka träd växer i närheten av er skola? Ta gärna med er faktaböcker om träd och en lärplatta, så att ni kan ta reda på vilka träd ni ser samt fotografera träden och deras löv.

Guldguden är skriven av **Kristina Sigunsdóttir & Signe Kjaer** och är första delen i serien *Jussis värld*.

Läs även:
Önsketrädet
Solkatten (kommande)

Läs mer på nok.se